

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Direktorat za informacijsko družbo
Ministrstvo za javno upravo
Tržaška cesta 21
1000 Ljubljana

Ljubljana, 1.10. 2018

Zadeva: Predlogi in pripombe k predlogu Strategije upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom

Zveza: Objava na spletni strani AKOS- Javna obravnava ter poziv deležnikom k podaji mnenj

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve (v nadaljevanju: Agencija) je na svoji spletni strani dne 30.8.2018 v ponovno javno obravnavo objavila predlog Strategije upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom (v nadaljevanju Strategija) z navedbo, da po prekinjenem medresorskem usklajevanju in vračilu gradiva v dopolnitev, objavlja dopolnjen osnutek, v katerem naj bi bili upoštevani konstruktivni predlogi deležnikov, prejeti v postavljenem roku iz prve javne obravnave.

V Sekciji operaterjev elektronskih komunikacij (v nadaljevanju: SOEK) pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) pozdravljamo ponovno javno obravnavo predloga Strategije. Po pregledu objavljenega predloga Strategije pa ugotavljamo, da bi lahko vsebovala več vsebinskih dopolnitev, ki smo jih predlagali v postopku prve javne obravnave.

Ugotavljamo, da objavljeni predlog še vedno ne vsebuje zaveze, da bodo deležniki oblikovali in sprejeli tudi nujno potrebno Strategijo gradenj in upravljanja omrežij za kritično infrastrukturo (PPDR). To je bilo sicer s strani operaterjev, članov SOEK, predlagano tudi na zadnjih javnih posvetih, ki jih je organizirala Agencija in na katerih se je razpravljalo o gradnji prihodnjih mobilnih (5G) omrežij na zahtevnih območjih, kjer naj bi država na platformah 4G in 5G zagotovila vzpostavitev sistemov za javno varnost, zaščito in reševanje (PPDR). Operaterji, člani SOEK smo že v prvi javni obravnavi opozorili, da je PPDR strategijo potrebno pripraviti, obravnavati in sprejeti hkrati s strategijo upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom, če bodo na podelitev frekvenčnega spektra vezane obveznosti operaterjev za zagotavljanje podpore PPDR. Upravičeno pričakujemo, da bo bodisi predlog strategije pred ponovnim posredovanjem Vladi RS v sprejem in potrditev vendarle dopolnjen z zavezami za sprejem posebne Strategije gradenj in upravljanja omrežij za kritično infrastrukturo (PPDR) in s priloženim osnutkom PPDR strategije, bodisi da bodo iz postopkov podeljevanja frekvenčnega spektra, namenjenega za komercialne telekomunikacijske storitve, opušteni nepredvidljivi dejavniki povezani s PPDR. Agencija sicer z dopolnitvijo v 4. odst. točke 3.1.1. navede, da bo proučila možnosti namenitve dela sredstev za učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra za vzpodbujanje izgradnje omrežja za izpolnjevanje obveznosti iz akcijskega načrta 5G in/ali

izpolnjevanje posebnih zahtev za izgradnjo omrežja z obveznostmi za nacionalno pokrivanje oziroma investicij v izgradnjo omrežja, ki bodo presegle zahteve za komercialno zagotavljanje storitev, kar je po mnenju SOEK dobrodošel signal, vendar zgolj zaveza k preučitvi, zlasti v luči enormnih sredstev, ki bodo morala biti investirana v pridobitev in implementacijo potrebnih frekvenc (še) ne ustvarja dovolj šne stopnje predvidljivosti, ki bi članom SOEK omogočila dolgoročno načrtovanje.

Ponovno bi želeli opozoriti tudi na večkrat izpostavljeno dejstvo, da v objavljeni Strategiji še vedno manjka vsebina, ki bi definirala pomen realnega vrednotenja frekvenc. Nadomestila za njihovo uporabo morajo namreč predstavljati vzdržen delež novih prihodkov, ki jih bodo operaterji ustvarjali z na novo podeljenimi pravicami uporabe frekvenčnih pasov. **Realno vrednotenje frekvenc je bistvenega pomena za uspeh bodočih razpisov in dražbe frekvenc, zato upravičeno pričakujemo vsebinsko dopolnitev strategije in javno predstavitev izhodišč za določitev izklicnih cen za javne razpise in dražbe, ki bodo sledili sprejeti strategiji.**

Objavljen predlog strategije glede plana javnih razpisov za javne mobilne tehnologije (točka 3.1.1.) še vedno navaja, da namerava Agencija pripraviti in izvesti javni razpis z javno dražbo za podelitev frekvenc za zagotavljanje javnih mobilnih storitev v frekvenčnem pasu 700 MHz v letu 2018, v primeru, da bo EECC sprejet junija 2018.

6. junija 2018 sta Svet ministrov in Evropski parlament sprejela politični dogovor glede EECC. Formalni sprejem in objava v Uradnem glasilu EU sta napovedana za december 2018. Države članice bodo imele nato dve leti časa za implementacijo EECC v nacionalne zakonodaje. V času implementacije se bodo veljavne nacionalne zakonodaje morale interpretirati na način, ki bo skladen z EECC.

Predlagamo, da Agencija predlog plana javnih razpisov za javne mobilne tehnologije uskladi z navedenimi dejstvi in da predlog Strategije dopolni z določili o času veljavnosti ODRF, ki naj bo skladen z določili EECC.

Agencija naj v dopolnjeni predlog strategije za javno obravnavo vključi tudi objavljeni strateški projekt MJU »Platforma IoT za digitalno Slovenijo«. Glede na objavo MJU predstavlja najpomembnejši segment tega projekta nakup in vzpostavitev Platforme interneta stvari, ki bo omogočala zajem podatkov iz različnih senzorskih omrežij. Platforma bo nameščena na Razvojno-inovativnem oblaku (RIO). Na Platformi IoT bodo kasneje razvite in nameščene aplikacije oz. rešitve, ki bodo pospešile in olajšale uvedbo koncepta pametnih mest in skupnosti.

Z vidika pravil o državnih pomočeh sporna namenitev javnih sredstev za spodbujanje razvoja alternativnega omrežja LoRa WAN ravno na področju prve večje priložnosti za razvoj omrežja 5G je povsem nedosledna z izraženim stališčem Agencije in pristojnega ministrstva glede zavez Republike Slovenije k akcijskem načrtu 5G. Ker gre nedvomno za pomemben strateški projekt javnega sektorja, mora pričujoča strategija zavzeti izrecno stališče do ovrednotenja dolgoročnih posledic realiziranih ciljev projekta tako, da ga upošteva tudi pri upravljanju s frekvenčnim spektrom in po potrebi zmanjša pričakovanja glede časovnice investicij v 5G omrežja oziroma glede vrednotenja frekvenčnega spektra.

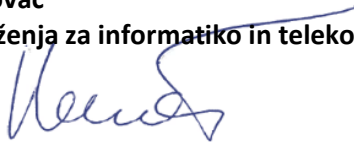
Operaterji člani SOEK pa nazadnje opozarjamo, da se soočamo z vedno strožjimi pogoji glede elektromagnetnih sevanj (predlog novega pravilnika o EMS), vedno strožjimi in celo omejujočimi ter

izključujočimi pogoji v prostorskih načrtih (nekaterih) občin (še strožje postavljanje mejnih vrednosti, omejevanje števila operaterjev, ki jim je na območju lokalne skupnosti dovoljeno umeščati bazne postaje v prostor, nove definicije varnostnih območij...), soočamo se z neživljnjskimi gradbenimi predpisi ter z vedno aktivnejšim nasprotovanjem gradenj novih telekomunikacijskih objektov s strani naravovarstvenih organizacij in nevladnih organizacij, nenazadnje pa tudi nezaslišanim vandalizmom, spodbujanim z podpihovanjem neupravičenih strahov (konkretno pred 5G omrežji). Prav zato je po našem mnenju nujno, da s strani Vlade RS potrjena strategija vsebuje primerne varovalke, ki bodo preprečevale lahkotno in slabo utemeljeno naknadno spreminjanje aktov, ki s postavljanjem dodatnih pogojev onemogočajo, otežujejo vsekakor pa bistveno dražijo izgradnjo omrežja oz. še huje investicije namesto v razvoj in nadgradnjo usmerjajo v ohranjanje dosežene kvalitete omrežja (in ne v razvoj). Danes, na pragu novega investicijskega cikla ko se začrtujejo temeljni dejavniki, ki opredeljujejo vrednost spektra in višino potrebnih investicij, pričakujemo absolutno in nedvomno podporo države - Vlada RS mora sprejeti poenoten dokument, dolgoročno stališče, ki zavezuje vsa relevantna ministrstva, jasno opredeliti potrebne nameravane ukrepe (sprememba predpisov) in spodbude, ki jih misli zagotoviti za doseg cilja – bodisi Slovenije kot 5G družbe, bodisi Slovenije kor digitalne države. Operaterji bomo z zakupom frekvenčnega prostora za več kot desetletje sprejeli pomembne zaveze, pričakujemo da enako stori tudi država.

Člani SOEK smo glede na izredno pomembnost Strategije upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom kot temeljnega dokumenta, ki bo omogočil izvedbo prepotrebne podelitve prostega radijskega spektra, namenjenega zagotavljanju mobilnih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom, vsekakor zainteresirani, da se Strategija sprejme čim prej. Zavedamo se, da zakasneli sprejem ustrezne strategije pomeni zaviranje razvoja 5G družbe, ki je tudi eden glavnih akcijskih načrtov Evropske unije, k spoštovanju katerega je zavezana vsaka država članica brez izjeme. Vsekakor pa mora sprejeta strategija nuditi ustrezno vsebinsko podlago za uspešno izvedbo razpisov za podelitev frekvenc, na podlagi katerih bo omogočen hiter in uspešen razvoj novih storitev.

Agencijo ponovno pozivamo, da naj zagotovi objavo vseh relevantnih dokumentov, na katere se objavljeni predlog strategije sklicuje, zlasti prejetih strateških usmeritev in njihovih dopolnitev.

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

Katja Mohar-Bastar
Predsednica SOEK

Poslano naslovniku na elektronski naslov:

info.box@akos-rs.si

gp.mju@gov.si